

mellem sjælen og legemet, psyken og kroppen om man vil." (p.316)

Hvorledes denne restituering af alkymien skal se ud i dag, giver Haaning ikke rigtigt noget bud på; men det vil næsten også være for meget at forlange ovenpå den tour de force gennem nogle af den vesteuropæiske idéhistories fraspaltede muligheder, som bogen udgør. Men en reformulering af vort natursyn må nødvendigvis tage sit udgangspunkt heri. Princippet i alkymien er jo, at alt det fraspaltede og forkastede i selve det alkymiske opus lutres og transformeres til det sande guld, til indsigt og visdom. På den led kan bogen selv forstås som et alkymisk værk. Det være hermed anbefalet – til oplysning og opbyggelse.

Leif Kongshøj

Platons Staten

Ostenfeld, Erik Nis (red.), *Essays on Plato's Republic*. Aarhus Studies in Mediterranean Antiquity vol. 2, Århus: Aarhus University Press 1998, 119 sider. Kr. 158.

Antik-centeret ved Aarhus Universitet afholdt i april 1997 et internationalt seminar om Platons hovedværk, *Staten*, med ledende Platon-forskere fra ind- og udland. Det er der nu kommet en kort, men prægnant antologi ud af, som opsamler centrale temaer og diskuterer kontroversielle aspekter ved denne uomgængelig klassiker i den occidentale idéhistorie. Bogen er delt i 3 tematiske hovedområder: Platons politiske tænkning, hans metafysik & morallære og endelig forholdet mellem rationel erkendelse & mythos. Første omhandler Platons angivelige totalitarisme, sådan som den især blev promoveret af K. Popper, en diskussion af polis-formens påståede enhed og omgangen med den interne klassesdeling samt en komparativ diskussion af Platons og Xenophons statskonstitutioner med henblik på ligheder og forskelle. Anden del behandler den allerede tidligt fremførte kritik af Platons idélære for at være tom, dernæst en samlæsning af tidlig-dialoger og senværket for at vise hvilke inkonsistenser og tolkningsmuligheder, som her åbner sig i forståelsen af Platons morallære, og endelig en nærmere diskussion af eudaimonia-begrebet i Staten. Den afsluttende del

Anmeldelser

leverer først en mere generel diskussion af Platons vidensideal, og dernæst en diskussion af mytens fremstillingsrolle, eksemplificeret med Er-myten. I en artikel om matematikkens betydning for Platon, fremsættes den ikke helt overraskende pointe, at denne 'videnskab' ikke har den betydning, som den har i moderne videnskab, men snarere må forstås på baggrund af pythagoræeres semi-religiøse brug af matematikken, som en slags kontemplativ meditationspraktik. På få sider kommer man her vidt omkring i det platonske problemlandskab, og man kunne håbe, at prisen gør bogen anvendelig også til undervisningsbrug.

Tore Eriksen

Boltzmann og atomerne

Carlo Cercignani, *Ludwig Boltzmann – The Man Who Trusted Atoms*, Oxford: Oxford University Press, xvi+329 sider. £29.50.

Nogle gange kan man godt gribes af følelsen, at historien er uretfærdig. Et godt eksempel er den velkendte historie om den stakkels, geniale Boltzmann, der stædigt fastholdt sin tro på atomerne trods den ond-sindede og fejlagtige modstand fra energetikere Ostwald og Mach, der til sidst knækkede den efterhånden psykisk svækkede Boltzmann og i 1906 drev ham til at hænge sig selv under ferieopholdet i Duino, medens hustruen og deres yngste datter var på svømmetur. Kort tid efter gav videnskaben Boltzmann ret, og Ostwald måtte erkende, at have taget fejl. Det er næsten ikke til at bære. Og sandt er det også at Boltzmanns liv indeholdt mange tragiske elementer, men at det skulle være de onde energetikere der drev ham til selvmord er en blot en myte, der har været brugt til at gøre Boltzmann til en videnskabelig helgen. Baggrunden for Boltzmanns ulykkelige endeligt er af en mere kompleks karakter, og i bogen *Ludwig Boltzmann – The Man Who Trusted Atoms* fortæller Carlo Cercignani denne historie og gør dermed et tiltrængt forsøg på at komme en af det 20. århundredes mest sejlivede videnskabsanekdoter til livs.

Bogen bliver markedsført som en biografi, og indeholder da også mange biogra-